

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlássy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Földet az ipari munkásságnak!

A sürgősen megoldandó nemzeti problémák között a gazdaságilag teljesen elerőtlenedett országra nézve kétségtelenül legfontosabb a földreform kérdése. Élet, vagy halál, áldás, vagy átok fakadhat nyomában. Ha a földreformmal csak a munkanélküliséget, csak a pillanatnyi földéhséget akarjuk kielégíteni és nem törődünk a messzibb, távolibb országos érdekekkel, szerezhetünk egy-két évig tartó jólétet, csendet és nyugalmat az országban, de mindörökké elvesztettük lábunk alól azt a talajt, amelynek felhasználása egyedül vezethet ki bennünket a végső gazdasági leromlásból. Ha pedig úgy oldjuk meg a földreform kérdését, hogy a földet csak azoknak adjuk, akik megmunkálásukhoz, megmivelésükhöz igazán értenek, akik a többtermelésnek nem kárára, hanem határozott hasznára lesznek, akik keresztyén nemzeti érzésükkel tanubizonyosságát adják annak, hogy ha sor kerül rá, életükkel és vérével is megvédelmezik hazájuk szent földjét és nem fogják idegen érdekek martalékául odadobni, — akkor örök jólétet, boldogságot, biztos fejlődést és haladást nyújthatunk benne és általa az országnak.

Rubinek miniszter javaslata mindeme kívánásokat kielégíteni látszik. — Mindenekelőtt az arravalóságot, a rátermettséget, azután a többtermelés szempontjait veszi figyelembe. Gondol arra is, hogy a városi lakosság, a más munkából élő ellátatlanok szintén élelmiszerhez jussanak.

Van azonban mindezekben túl is egy gondolata, melynek nem annyira nemzetgazdasági, mint inkább nemzetvédelmi szempontoknál fogva kell különösebb jelentőséget tulajdonítanunk: az ipari munkásságnak helyhez kötése, saját házzal és annyi földdel való ellátása, hogy önmaga és családja szükségletét biztosítani tudja. A forradalmak előtt talán nem látszott olyannak, de a forradalmak után kiáltó nagy fontossága van e gondolatnak. Károlyi Mihály és vezérkara, Kun Béla és rablóbandája a proletariátus forradalmait azon az alapon szervezték, hogy proletár az, akinek sem ingó, sem ingatlan vagyona nincs, s a proletár azért nemzetközi, mert szülőföldjéhez semmi sem köti, szemben a burzsoáziával, a vagyonososztállyal és szemben a földbirtokossal, aki természetszerűleg nemzeti érzelmű. Ezzel a frazeológiával tudták a haza szent fogalmát elhomályosítani és bemocskolni a munkás tömegek előtt, ezzel tudták a magántulajdon szentségét egyoldalú önérdék-védelemnek fel-

tüntetni, s ezzel tudták a józan gondolkodásu, apái hitében, családi hagyományainak tiszteletében felnőtt magyar munkásságot a bolsevizmus kardjává tenni.

A logikus gondolkodás, s a józan ész követeli, hogy ezzel a politikai kortesesszökkel szemben ugyanazt az eszközt helyezzük. Egy harmadik igénybevétele gyökeres eredménnyel semmi szín alatt sem járhat. Ha kortesesszözzé tették munkásaink nincstelenségét, csavarjuk ki ezt az eszközt a zsidó-vezérek kezéből, s adjuk meg a lehetőségét annak, hogy a munkás vérvéréjék nélkül, könnyebb feltételek mellett kereshesse meg a boldogulásának eszközeit. Erre a célra mélyreható szociális reformokra van

szükség. Hogy pedig a nemzetköziség gondolatát kiirtsuk belőle, *kössük rög-höz a magyar munkást, adjunk neki házat és telket a földreform keretében.* Ha egyszer megélhetésének feltételeit megkönnyítettük, ha egyszer saját házikója, kertje, földje és otthona van az ipari munkásnak, — jobban van biztosítva és vértelve a bolsevizmus bomlasztó metélei ellen, mint a legsikeresebb propaganda révén.

Ennek a nagyszerű gondolatnak semmiesetre sem szabad elhomályosulnia Rubinek miniszter földreform-törvényjavaslatában. Édes anyatejet tartalmaz az a megmételtyezett gondolkodásu ipari munkásság számára. Az imádott drága magyar haza anyatejét . . . jönnie kell! . . .

Magyar démarche Ausztriához

Az osztrák kormány válasza -- A kommunista menedék-szerződés hiteles szövege

Bécs, július 24. (N. St. t. j.) A félévitalos *Oesterreichische Staatskorrespondenz* hivatalos kommunikét adott ki, mely az osztrák kormány választát tartalmazza a *Kun Béla ügyében tett Magyar demarchera.* A kommuniké szerint dr Grätz Gusztáv követ távollétében dr Marisevich magyar ügyvivő tegnap tudomására hozta az osztrák kormánynak, hogy a magyar kormány a legnagyobb felháborodással vette tudomásul Kun Béla eltávozását Ausztria területéről és Oroszországba való utazását.

Dr Renner államkancellár e lépéssel szemben figyelmezteti a magyar kormány képviselőjét, hogy Német Ausztria a menedékjogot Kun Bélának és társainak azon tanácskozasok alapján adta meg, melyeket közvetlenül a tanácsköztársaság bukása előtt Magyarország legutolsó képviselője, Böhm Vilmos Bécsben folytatott az antant képviselőinek közbenjöttével, s amelynek célja az volt, hogy Budapesten a kommun bukásával egy rettenetes katasztrófát kerüljenek el.

Renner dr úgy látja ezeketán, hogy Magyarország mai kormánya teljesen elvesztette a kapcsolatot a multtal s egészen elfelejti azt a szolgálatot, melyet akkor Ausztria Magyarországnak tett. Magyarország mai kormánya gonosztevőként kezeli a tanács-kormány képviselőit, mely kormány pedig az ő befogása szerint nemzeti náborát folytatott Cseh-Szlovákiával és Romániával. Ez a magyar kormány dolga. De ezeket a férfiakat nagybecsűli egy másik ország kormánya is, Oroszországé, melylyel Ausztria békében kíván élni s amely a területén élő sok tízezer osztrák hadifogoly szabadonbocsájtását ahhoz köli, hogy milyen magatartást tanusítunk a népbiztosokkal szemben. Az osztrák kormány nem akar bíró lenni, de megakarja védeni saját alátvalóinak érdekeit.

Budapest, július 23. Illetékes helyről ehhez a kommunikéhez azt a megegyezést fűzik, hogy az osztrák kormány nyilván Kun Bélaék Németországi elfogatása előtt fogalmazta azt meg, külföldben nem hivatkoznék a nemzetközi jog védelme alatt álló megállapodásokra. Tudomás szerint ugyanis az osztrák kormány a szerződést egy teljesen törvénytelen önkormánylyal kötötte meg. Annál csodálatraméltóbb

hogy a megállapodás legszabadabb felfogás szerinti alkalmazása és végrehajtása esetében is megengedhetőnek találja, hogy a Németországgal kötött szerződést megis nyilvánvalóan megszegje közönséges gonosztevők érdekében és előre megfontolt szándékkal tudatosan iparkodják kijátszani egy vele barátságos viszonyban lévő államnak adott szavát.

Bécs, jul. 23. A lapok a hivatalos *Telegrafen Korrespondenz-Bureau* közleményét hozzák mely szerint a magyar parlamentben Kun Béla szökésével kapcsolatban olyan kijelentések hangzanak el, melyek ellenkeznek a valósággal. Mikor a tanácskormány bukásához közeledett, Böhm követ tanácskoztásokat folytatott Renner államkancellárral a magyar proletárdiktatura liquidálásáról. Ha Ausztria nem mutatkozik hajlandónak arra hogy a népbiztosoknak menedéket nyújtson, a kommunisták el voltak határozva az utolsó emberig harcolni Budapesten. Antant-miszióbeli közbenjárásra a következő megállapodás jött akkor létre:

Megállapodás a német osztrák és a magyar kormány között a kommunista népbiztosoknak az osztrák állam területére való befogadásáról.

Az osztrák állam abból a célból, hogy a magyar kormányt a nyugalomra és a rendfenntartásra irányuló törekvéseiben támogassa, késznek nyilatkozik arra, hogy a német-osztrák állam területén menedéket nyújt a magyarországi tanácsköztársaság kormányához tartozó kommunista népbiztosoknak, feltéve, ha a megnevezettek Ausztria területén semmiféle politikai tevékenységet nem fejtenek ki. A tartózkodást csak köztársaságra semmiféle belső vagy külső nehézség nem háramlik.

Erre az esetre a kormány szabad kezet tart fenn magának. A megnevezetteknek vissza kell térniök Magyarországra, mihelyt a belső helyzet megengedi, hogy Magyarországra tartózkodhassanak. A német-osztrák állam ugy a maga érdekében, mint a megnevezettek személyes biztonságának védelmére kénytelen őket mozgási szabadságukban korlátozni és tartózkodásukat egy általuk megválasztandó helyre korlátozni.

Bécs, 1919 aug. 2.

A német-osztrák külügyi hivatal nevében
 IPPEN sk.

A magyar tanácsköztársaság nevében
 BÖHM VILMOS, követ.

Budapest, július 23. Illetékes helyen e megállapodásra vonatkozólag kijelentik, hogy jele nlegi magyar kormány a népbiztosokkal

kötött valamennyi megállapodást hatálytalannak nyilvánította, amihez a nemzetgyűlés is hozzájárult. A jelenlegi kormány nem tekinti magát sem a tanácskormány, sem a Peidl kormány jogutódjának s így az azokkal kötött megállapodások semmiek. A német-osztrák kormány talán jóhiszeműleg írta alá az egyezményt, de bírójlag megállapodást nyert, hogy a népbiztosok közönséges gonoszlevek voltak, s azok kiadását a magyar kormány ismételtén kérte. E kérés teljesítését az osztrák kormány éppen a nemzetközi jog értelmében nem tagadhatta volna meg. Különös az, hogy az osztrák kormány adott szavára hivatkozik, pedig a német kormánynak adott szavát igen könnyen megszegte. Ugy látszik, hogy az osztrák kormány csak a bolsevistáknak adott szavát állja...

A jó pásztor emlékezete

— Siremlék Zih Sándor nyugvóhelyén —

E hó 29 én lesz egy éve, hogy Zih Sándor, az Árpád-téri református gyülekezet lelkipásztora boldogabb világba költözött, itt hagyván szerető hűveit és kesergő családját. Az a ragaszkodás és szeretet, mellyel hűvei életében körülvették gondozó papjukat, nem halványodott el s arra buzdította mindenrendű tanítványait, hogy nyugvóhelyét díszes emlékek jelöljék meg. A szükséges összeg hamarosan egybegyűlt, igazán szívből nyújtott fillérekből és halálának első évfordulóján fogják leleplezni. Ez alkalommal a Kossuth-utcai temetőben lévő sírnál délután 6 órakor a hűvek és tisztelők részvételével ünnepélyt rendeznek, melynek során az iparos dalegyet fog énekelni, majd alkalmi beszédet mond Molnár Ferenc vallásitanító lelkész. Imádkozik dr Révész Imre, az elhunytak hivatali utóda, majd ismét a dalegyet éneke, rövid záróbeszéd és a „Szózat” fejezi be az ünnepélyt.

Német készülődés a vörösök ellen

Páris, július 24. (Nemz. St. tel. jel.) A németek kérést intéztek a legfőbb tanácshoz, hogy Kelet-Poroszországban csapataikat megerősíthessék, hogy Oroszország esetleges betörésére készen legyenek. A legfőbb tanács most tanácskozik a németek kérelme fölött.

Az új uzsora-bíróság

A Sziriből és Galiciából átplántált árdrágítási hiénák embertelen gazsága arra kényszerítették a kormányt, hogy a rendkívüli nagy számban elkövetett visszaélések elbírálására külön, ugynevezett uzsorabíróságokat állítson fel, mely az árdrágító visszaélésekről szóló idej XV. törvény cikk értelmében vonják felelősségre a lelketlen üzereket, akik piszkos kapzsiságukkal tollasodnak embertársaik rovására. Az e tárgyban most kiadott rendelet szerint minden törvényszéknél, melynek büntető hatásköre van, meg kell alakítani az uzsora-bíróságot, valamint minden olyan járásbírószágnál is, mely kívül esik a törvényszék székhelyén és ahol a visszaélések gyakoriak. Az uzsorabíróság elnökből és két tagból alakul, kik közül az egyik vagy az östermelés, vagy az ipar, kereskedelem terén szakértelemmel bír (elnök). Az uzsorabíróság elsőfoku ítélete ellen csak semmisségi panasznak van helye a kir. Kuriához, mely soronkívül, legkésőbb 30 nap alatt tartozik elintézésre. Különleges osztályozást nyert a rendes bíróságok előtt indított eljárás, t. i., amely járásbírószágnak nézve nem alakíthatik uzsorabíróság, sem pedig valamely szomszédos uzsorabíróság hatósága nincs rá kiterjesztve. Ezek mint egyes bíróságok járnak el a gyorsított büntető eljárás szabályai szerint. Ítéletük ellen nem semmisségi panasznak, hanem fellebbezésnek van helye, a törvényszéknél lévő uzsorabírósághoz, mely ez ügyekben véglegesen határoz. — Nem tudjuk megérteni, hogy teljesen hasonló természeti ügyben mért kell a Kuriához menni, máskor meg mért dönt végső fokon a törvényszék.

Fölmentették dr Gáspár Gézát Éjszakai főtárgyalás

Tegnap délután 6 órakor kezdte meg a törvényszék gyorsított tanácsa dr. Gáspár Géza orvos ügyében a főtárgyalást rendkívüli nagy érdeklődés mellett. Elnök Szuhányi Andor, szavazóbírák Harsányi Géza, Demjánovics József, Gavallér József, Lengyel Viktor törvényszéki bírák. A vádat dr. Schäffer kir. ügyész, a védelmet dr. Ticz János ügyvéd képviselte. Gáspár Gézát nagyon megviselte a fogház s megőrve áll bírói előtt.

Schäffer ügyész felolvassa a vádiratot, mely *lázadással* vádolja Gáspár dr., amit az által követett el hogy 1919. április 8 án egy orvos szakszervezeti gyűlésen a debreceni orvosokat a vörös hadseregbe való belépésre hívta fel s így törvényellenül csapatokat gyűjtött.

Az általános kérdésekre kijelenti Gáspár, hogy 50 éves, izraelita vallású, nős, 6 gyermek apja, nem érzi magát bűnösnek.

Elnök kérdéseire előadja, hogy hogyan oszlott fel a debreceni Orvos Szövetség s hogyan alakították meg 1919. március 23-án az orvos szakszervezetet. Szerinte ezt nagyon sok orvos kívánta, mert csak úgy remélhették érdekeik megvédését. A szakszervezetnek ő lett közfelkiáltással az elnöke. A szakszervezetbe a fiatal bábahépezei orvosok, mint Balog-Blech Windholz stb. nem akartak belépni, mert ők a kommunistáknál akartak elhelyezkedni. A szakszervezettel Lefkovic nem volt megelégedve, sértő szavakkal illette, többek között *bornírt bandlának* nevezte. S amikor ezért elégtételt kértek, nemcsak hogy nem adott, hanem még jobban leszidta az orvos szakszervezetet.

Elnök: — Tagja volt a szocialista pártnak?

Dr. Gáspár: Nem.

Majd az ápr. 15 iki gyűlésre tért át dr. Gáspár. Ezen a gyűlésen, amelyen a hírhedt Heu László dr. is megjelent, aki *tudvalevőleg ki akarta irtani a polgárságot, ő elnökölt*, mert Varga Emil, sem más orvos nem akarta vállalni az elnöklést. Erre a gyűlésre betegesen ment fel, a hideg rázta. Arra emlékszik, hogy Heu fulmináns hangon beszélt a proletárdiktatúráról, de azért nem utasította rendre Heut, mert ő nem hallotta azt a kifejezést, hogy a burzsujokat ki kell irtani. Arra emlékszik, hogy a régi 10 tagú választmány helyett felolvasott Heu egy új névsort, amelynek tagjai Heu szerint megbízhatók voltak s ebben a névsorban ő is benne volt.

Majd a tulajdonképeni vádpontokra, az ápr. 8-iki gyűlésre tér át. A budapesti munkaiügyi népbiztonság leiratát, amelyben az orvosokat a vörös haseregbe való belépésre szólítja fel, Brokés dr. neki adta át, mint elnöknek s ő ezen az alapon gyűlést hívott össze, ahol rámutatott arra, hogy az orvosok érdeke azt kívánja, hogy ne egyenként, hanem együttesen lépjenek be a vörös hadseregbe, mert az orvos nem politizál, egyformán gyógyít mindenkit. A gyűlés után többen szemrehányást tettek neki ezért s ő akkor néhány ót maradt orvossal elhatározta, hogy megsemmisíti ezt a határozatot. A gyűlésen dr. Tüdös Kálmánt és dr. Pauchly Gézát sorozó orvosoknak megválasztották, míg szerinte dr. Sauerwald Jánost a népjóléti népbiztonság nevezte ki. Ezen a kérdésen nagy vitája volt Gáspár dr.-nak az elnökkel.

Az ügyész és védő több kérdése után a tanukihallgatások következnek.

Dr. Losonczy Almos előadja, hogy a vádlottat még a munkásbiztosító pénztártól ismeri, nem tartja kommunistának. Csak az ápr. 20. gyűlésen volt jelen, amelyen Handler Gyula az orvosok sorozását akarta megejtetni s amelyen a nagyhangú fiatal orvosok nem jelentek meg.

Dr. Görgey Márton *terhelő* vallomást tesz. Ő volt a szakszervezetnek jegyzője s mint ilyen emlékszik, hogy Gáspár ezt a kijelentést tette: *„Ha tudták a kollegák a bűnös burzsodziát szolgálni, tudják a proletárdiktatúrát is.”* Gáspár különben őt a kommun bukása után állással kínálta meg a munkásbiztosítónál, de nem fogadta el.

Brokés Győző az ápr. 8. ülésen csak a végén volt ott s ő tett szemrehányást Gáspárnak a határozatért.

Jósa Ödön jelentéktelen vallomást tesz. Utána Dr. Gyulay László *terhelően* vall Gáspárra. *Gáspár barátai és társai kommunistá orvosok voltak.*

Trocsányi Béla, Pauchly Géza, Varga Emil, Tüdös Kálmán, Horváth Artur, Kenyeres Elek és Bruckner Ernő orvosok lényegében egyező vallomást tesznek.

Sauerwald János dr előadja a szembeállítás után, hogy kapott a munkaiügyi népbiztonságtól egy leiratot, de őt az április 8. gyűlésen választották meg.

Moskovics Miksa határozottan tudja, hogy az ápr. 20. sorozó gyűlésen Handler egy közbeszólásából tudta meg, hogy a sorozásra már megvan három orvos: Tüdös, Pauchly és Sauerwald választva.

Lang Sándor előadja vallomásában, hogy Gáspár ápr. 8. felhívta, hogy tegye meg az előkészületeket szanatóriumának kommunizálása vagy mint ő mondta, orvosítása iránt.

A tanuk kihallgatása után az elnök felolvasta a debreceni orvosoknak egy üdvözlő iratát, amelyet be is adtak a Munkás Tanácsnak.

Schäffer ügyész vád- és dr. Ticz János védőbeszéde után, — ítélethozatalra vonult vissza a bíróság.

Éjjel 11 órakor nagyközönség előtt hirdette ki Szuhányi elnök az ítéletet, mely szerint Gáspárt a *lázadás büntetékének vádjára* alól felmenté, s *azonnal szabadlábra helyezi.* Gáspár az ítélet kihirdetésekor az izgalomtól elájult s csak a nagyszámmal jelen volt orvosok tudták feléleszteni. A közönség egyrésze az ítélet kihirdetésekor tapsolni és éljenezni kezdett, mire az elnök a termet kiüritette. Gáspár 11 óra után hagyta el a törvényszék épületét, melynek fogságában ápr. 5-ike óta áll.

Ultimátum a vörösöknek

Páris, jul. 24. (Nemz. St. t. j.) A szövetségesek 5 napos ultimátumot intéztek az orosz szovjetkormányhoz, hogy szüntesse meg a támadást Lengyelország ellen.

Az ébredő bál Hajdudorogon

A hajdudorogi ébredő magyarok csütörtökön este az ottani Novella-szállóban fényesen sikerült estélyt rendeztek a székely menekültek javára. Az ünnepélyt Puskás Antal megnyitójára vezette be. Ismertette az erdélyi kérdés fontosságát, lelkesen emlékezett meg a székelyek szívós kitartásáról és kérte a magyarság támogatását. A viharos tetszéssel fogadott megnyitó után következett az estély színvonalos műsora, — melyből kiűnt Bodnár Béla gör. kath. lelkész kuruc énekszámaival, Oláh István jogszigorló, aki zenekísérettel melódramát (Mikes hazajött) adott elő. De a fénypontja az estélynek dr. Porst Kálmán kiskunfélegyházi gimnáziumi igazgató előképe „Erdély üzenete” címen. *Szebbnél-szebb magyarruhás, hajdudorogi urleányok voltak a szereplők.* A megrendítően igaz előkép főszereplője Hungária, aki talpig gyászban siratja az erőszakkal eltepett részeket, bánatában leroskad és álomba merül. Ekkor jelennek meg egyenként az elszakított vármegyék (csupa magyarruhás, bájos leány!) küldöttjei és átadják üzeneteiket. Mikor az utolsó üzenet is elhangzik, föleszmél Hungária és boldogan öleli magához az elszakadt vármegyéket. Az előképet a Hymnusz zárja be, melyet a lelkes közönség együtt énekelt a szereplőkkel. Külön dicséretet érdemel a rendező: Oláh István. Az előadás után táncra perdtül a fiatalság. Ez volt az első ébredő magyar-bál Hajdudorogon, melyen nem volt zsidó, a leányok pedig mindnyájan magyar ruhában jelentek meg. Az előadást meg fogják ismételni a jótékony célra tekintettel. Az előkép szereplői voltak: Hungaria: Révész Ica, Kolozs m.: Rajk Gizike, Alsó Fejér: Marschalkó Böske, Beszterce-Naszód: Kukányi Irén, Csik m.: Kanyuk Marcsa, Fogaras: Lang Boriska, Háromszék: Szabó Annuska, Hunyad: Szűcs Irén, Kisküküllő: Szabó Adél, Maros-Torda: Désy Ida, Nagy-küküllő: Nagy Vili, Szeben m.: Görög Ilonka, Szilágy: Posta Gizike, Szolnok-Doboka: Marschalkó Emmus, Torda-Aranyos: Marschalkó Marcsa, Udvarhely: Kanyuk Gizike, Arad m.: Pongor Juliiska.

— Harisnya gyáram üzemét, mely 1915 óta anyaghiány miatt szünetelt, újra felvettem és egyelőre következő cikkek gyártásával foglalkozom, mely cikkek detail eladását a Piac-u. 18 (Tisza palota) üzletében már meg is kezdtem: Nőiharisnya párja 70 korona, fekete, barna, fehér, szürke. Gyermekek-patent harisnya 40—117 koznnaig, barna, fekete, fehér. Gyermekek fuszekli 47—78 koronáig különböző színekben. Férfi fuszekli 50—60 koronáig nyers és színesben. Teljes tisztelettel Benyáts Emil.

— A gazdaközönség figyelmét felhívjuk, hogy f. év július 25-én, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel a „Polgári és Gazdakör“-helyiségében ismertetni fogjuk a legújabb haszonbérrendezési rendeletet, a gabona beszállítási ügyet s ezzel kapcsolatban a szövetkezési dolgokat. Debrecen, 1920 július 22. Debreceni gazd. egyesület.

— A Pénzügyi Tisztviselők Kuglizó Egyesülete f. évi augusztus 1-én délután fél 6 órakor választmányi ülést tart és ezt követőleg 6 órakor megtartja ez évi rendes közgyűlését. Az Elnökség.

— A Vértessy-uszoda és strandfürdő, mely városunknak legkellemesebb szórakozóhelyévé vált, kedves meglepetéssel szolgál közönségének, amennyiben máától kezdve rendelkezésre áll a zuhany, mely egy direkt e célra készült mély furású kútból nyeri a vizet. Ugyancsak máától kezdve omnibus-közlekedés félóránként a Kistemplomtól.

— A DVSC ma vasárnap este fél 9 órai kezdettel nagy Táncestélyt rendez pályanyitó ünnepéje alkalmából a máv műhelyi helyiségében. A zenét Ráczi Laci szolgálja. Belépti díj: K 15.

— Legrosszabb nyakkendőit ujjalakitják „Kolosné nyakkendő-teremben“ Rákóczi u. 23.

A kormány Kun Béla kiadatásáért

Budapest, július 24. (Nemzeti St. tel. jel.) Illetékes helyről nyert értesülés szerint a magyar kormány a német kormányhoz megbízottat fog küldeni, aki Kun Béla kiadatását fogja kérni, azon az alapon, hogy közönséges bűntettek elkövetésével van vádolva s ezeket a közönséges bűntetteket Magyarországon követte el s így Magyarországnak kell itélkeznie felette; ezért kéri Magyarországnak kiadni Kun Bélát.

Berlin, jul. 24. (N. St. t. j.) A magyar kormány a német kormánytól valószínűleg kérni fogja Kun Béla és társai kiadatását. Minthogy azonban a népbiztosok politikai büntényt (?) követtek el, vissza fogják utasítani a kérelmet. Politikai bűnösök kiadását ugyanis tiltja a törvény.

München, július 24. Bajor körök kéri a kormányt, hogy Kun Bélát rövid ideig tartsa Passauban.

München, július 24. A Münchener Zeitung felszólítja a bajor kormányt, hogy Kun Bélát és a többi kommunistát vagy szállítsák vissza Ausztriába, vagy adják ki Magyarországnak. Oroszországba való szállításról szó sem lehet.

Berlin, július 24. (N. St. t. j.) Az osztrák kormány valószínűleg megtagadja Kun Béla kiadása esetén a visszautazáshoz az engedélyt.

Magyar-francia tárgyalások

Budapest, jul. 24. (Nemz. St. t. j.) A miniszterelnökségen ma délelőtt 11 órakor Teleki Pál miniszterelnök vezetésével tárgyalások kezdődtek, amelyeknek célja magyar-francia gazdasági kapcsolat megteremtése. A franciák részéről Fenoller volt bukaresti francia követ volt jelen, magyar részről a miniszterelnök, szakminiszterek és referensek vettek részt. Erre vonatkozólag megjegyeik, hogy e tárgyalások is

bizonyítják, hogy az antant államokban az orosz bolsevizmus támadása óta kedvezőbb hangulat nyilvánul meg irántunk s méltányolják a nyugati államok, hogy mit jelent a harcok bolsevizmussal szemben az új erőre kapott M gyarország.

A szegedi háromszöget kiüritik

Szeged, július 24. (Nemz. St. tel. jel.) A szerbek megkezdték az ujszegedi háromszög kiüritését s legkésőbb jövő hétig visszavonulnak a Clemenceau-féle vonalig. A határozott megszorították. Bácsalmást a szerbek kiüritették.

A zsidó-bojkott ügye

Amsterdam, július 24. (Nemz. St. tel. jel.) A nemzetközi szakszervezetek július hó 24-re rendkívüli ülésre hívtak össze a magyarországi bojkott ügyében. Az értekezlet összehívását az tette szükségessé, hogy több ország munkásai, így a svájciak is erélyesen tiltakoztak a bojkott folytatása ellen. Valószínű, hogy megkérdik Ausztra munkásaitól, akarják-e a bojkottot, vagy sem. A szakszervezet mai összetételében alig lehet kétséges, hogy a július 24-iki értekezlet a bojkott fenntartása, sőt esetleg szigorítása mellett fog határozni.

Színház

Színházi és mozgósínházi irodák jelentése.

* Vasárnapi előadások. Vasárnap délután Witth Bözske felléptével a Kis lord című énekes életkép, este Tisza Karola felléptével a Sybill operett kerül színre.

* Tisza Karola bucsufellépte. Hétfőn bucsúzik Tisza Karola a debreceni közönségtől a Sybill operett címszerepében. A kiváltságos művész nő rövid debreceni működése alatt kivívta a közönség osztatlan elismerését és szeretetét. Hir szerint bucsuzása alkalmával meleg ovációban fogják részesíteni.

* Boross Géza kabaréja. Kedden, szerdán és csütörtökön vendégszerepel a Vigszínházban Boross Géza kabaréja. Fellépnek: Szász Ilon, Elek Anna, Sívári Margit, Boross Géza, Kabos Gyula és Sándor József. — Zongorán kísér Páló Ernő. Az előkelő névsor kiváló színházi estét garantál.

* Sár és arany. (Moral und Sinnlich Keit) Dráma 6 felvonásban Bemutatja az élet uido-ritó és szép oldalait, egy asszony és egy leány szerelmi életét. Erika Glässner a főszerepben, egy rossz utra tért leány tragikumját megkapó művészetet játsza. Színre kerül hétfőn az Apollóban.

* A Vigszínház ügye. A hírlapokban megjelent azon hír, hogy Heltai Jenő a Vigszínházat eladta Márffy Károly volt színigazgatónak, alaptalan. Tény, hogy ez irányban tárgyalás folyik. A Vigszínházra vonatkozólag Irmay Béla igazgatónak ugyanis három éves szerződése van Heltaival és a bérletátruházásba az Arany Bika részvénytársaságnak is

beleszólása van. A Vigszínház eladása csak közös megállapodás után válik aktuálissá.

* Cirkuszapachok I. kalandortörténet ma utoljára az Urániában.

* Bocaccio három szerelmi történet a Decamenronból Lenkeffy Ica főszereplésével ma utoljára az Apollóban.

* Parazna pénz. (szellemi prostitucio) dráma 6 felvonásban ma vasárnap utoljára az Aranybika moziban.

* Zilahy Gyula és társulata csak egy nap csütörtökön vendégszerepel az Apollóban.

* Gyurkovics leányok. Herceg Ferenc vigitékát hétfőn mutatja be az Uránia.

* „Kristály“ kabaré (Petőfi-tér 9.) előadásán Keleti Sári gyönyörű dalai, Szabó Józsa bájos kupléi, Magyarai, az országos hírd humorista könnyekig kacagató számai, Tabori dalai, Olga Awramoff tánc, továbbá Göndör, a debreceni kabaré közönség kedvence, valamint Stella Cheswieck táncai csupa elsőrangú szám. Előadások naponként 9 órai kezdettel.

A legújabb cukorrendelet

A hivatalos lap pénteki száma közli a minisztérium rendeletét, mely szerint a Cukorközpont szeptember 1-én felszámol, s helyébe Budapest székhellyel m. kir. Cukorbizottság állítatik fel, mely a pénzügyi-, kereskedelemügyi és a közlekedési miniszter képviselőiből áll. Kizárólag ezen cukorbizottság feladata lesz a közellátást biztosítani, és eljárni a termelés, a behozatal és kivitel, a forgalomba hozatal és elosztás tekintetében. Az előbbi kormányrendelet tehát, mely az 1920/21. termelési évben belföldön előállított cukrot 1920. szept. hó 1-től szabad forgalom tárgyává tette, hatályát veszti. A legújabb rendelet megszűnő kihágást követnek el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatnak s ezen fejtül a cukorkészleteket is elkobozzák és a Cukorbizottság rendelkezésére bocsájtják.

SPORT

A DEAC aug. 1-én rendezzi meg ezidei második atletikai versenyt, melyre eddig a helybeli egyleteken kívül több fővárosi egylet is benevezett. A rendező egylet mellett a MASz is teljes energiával dolgozik a verseny nivójáért. Versenyszámok lesznek: ifjúságiaknak: 100 m, 1500 m síkfutás, 4x1000 m stafétafutás és diszkoszvetés; senioroknak: 200 m, 500 m síkfutás, 200, 200, 400, 800 m stafétafutás, magas, helyből magas, távol, helyből távol és rudugrás, súlydobás, diszkosz és gerelyvetés. Új lesz az 500 m síkfutás, melyen nagybárra 400 m-es futók indulnak, valamint a 4x1000 m ifj. staféta, mely az 1500 m síkfutással erős próba lesz a nagy távolságot futó ifju atlétáknak.

Törekvés—DVSC—DEAC—DMTK. Kettős mérkőzés lesz vasárnap a vasutasok új sporttelepén, amikor is a budapesti bajnokság negyedik helyezettje, amelybe 8 válogatott játékos is játszik, — mérkőzik a vasutasok erős csapatával. — Előzőleg 4 órakor a szimpatikus egyetemi csapat a Máv TK-val játszik.

ORASE JUBILEUMI TÁNCSTÉLYE

1919 július 31-én, este 8 órakor reggelig az Arany Bika szálló pazarul feldisztelt nagytermében, Ráczi Laci zenekarával. Belépő jegy vigalmi adóval együtt 26 korona. — Pályó-jegy (4 személyre) 100 korona.

Jegyek előre válthatók: Müller H. Fia, Molnár Ferencz és Bódogh László cégeknél és a rendezőség tagjainál.

GYÁSZESETEK ALKALMÁVAL FORDULJON BIZALOMMAL

FEHÉRTÓI BÉLA

temetkezési intézetéhez. Debrecen, Dégenfeld-tér 4.

Hol temetések a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig a legolcsóbb árban személyes felügyelet mellett eszközölködhetnek. Exhumálást és hullaszállítás vállalkozunk. Koszorúk választékan.

Ha olcsó és izléses

Rózsa Virágcsarnokba

virágcsokrot, kosarat, koszorút akár az vásároljon kizárólag Kossuth-utca 2. sz. (Városháza épület.) Művirágkoszorúk viszonteladásra a legolcsóbb gyári árban.

APOLLO	URANIA
Vasárnap Bocaccio	Vasárnap július 25-én Cirkuszapachok
Szerelmi tört. 4 felvonás. Főszereplő: Lenkeffy Ica. Csak 16 éven felüliek nézhetik Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.	Amerikai kalandor történet 4 részben 30 felv. Előadások 3, 5, 7 és 9-kor
ARANY BIKÁ MOZI	
Vasárnap Csak 16 éven felüliek nézhetik. Paráznapi (Szellemi prostitúció. Dráma 6 felvonásban.) Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.	

METEOR MOZGÓ	Ma július hó 25-én vasárnap AZ EZREDES
Bocskay-tér.	Herceg Ferenc regénye 5 felv. Részletek a Brenner hegycsoportról Term. felv. Előadások kezdete délután 3, 5, 7 és 9 órakor. Jegyelővétel d. e. 10 órakor. Hely- árak Páholy 8 K. 1. r. 5, II. r. 4, III. r. 3 korona.

Mindennemű kalaptisztítást és alakítást elfogad
M. Nagy Mihály
kalapos mester Péterfia-u. 8. (Saját ház.)
A ref. főgimnáziummal szemben. Ugyanott állandó nagy választék kész kalapokban. —

Meghívó

A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlése **1920 július hó 25-én**, d. u. 3 órakor az Ipartestület dísztermében évi rendes taggyűlést tart, amelyre a tagokat ezton tisztelettel meghívjuk.

NAPIREND:

1. A választmány évi jelentése.
2. A felelősség megadása.
3. A központi választmány jelentése.
4. A küldöttgyűlésre 1 tag megválasztása.
5. Tisztujtás.
6. Indítványok.

A választmány.

RUBIKUSOK
földmunkára felvétetnek az „EGYETEM ÉPÍTKEZÉSÉNÉL.”

GYARMÁTHY MIKLÓS
autó-, motor és gépkar- részek készítő műhelye.
FOGASKERÉK-MARÁS! AUTOGÉN HEGGESZTÉS! GUMMI-VULKANIZÁLÁS!
Etvállal bármilyen speciális gépmunkákat.

Ha szép akar lenni? Korzó arczkremit és szappant használjon!
PARFUMOK prima minőségűek, Pipera szappanok. Mindenféle piperokek, kószerek, irrigátor felszerelések, gummi áruk, GAZDASÁGI DZIKKER, kreolin stb. legolcsóbban szerezhetők be a
Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

Cigaretta hüvely 5 koronától	Papír szalvéta 100 darab 16 korona.
Szekrény papír 100 darab 75 korona	Cukornékiüli befő- zés könyve 11 kor.
Antalfy-nál	
Debreczen, Szent Anna- és Varga-utca sarok.	
Azonkívül a legkínőbb regények kaphatók	

13288—1920.

Pályázati hirdetmény

Debreczen szab. kir. város Tanácsa pályázatot hirdet

- I. A koronázási jubiláris alapból két 600—600 koronás ösztöndíjra.
- II. A Meszena Sándor-féle alapból négy 600—600 koronás felszerelési segélyre és négy 300—300 koronás ipari továbbképzésre szolgáló segélyre.

A koronázási ösztöndíjra pályázhatnak érettségi vizsgát tett, vagy annak megfelelő végbizonyítvánnyal bíró ifjak, kiképzettést kívánnának szerezni. Ezek csatolják kérvényükhöz születési és végzett tanulmányaikról szóló bizonyítványukat és kész rajzaikat vagy festményeiket.

A Meszena Sándor-alapból adható négy 600—600 koronás segélyre pályázhatnak debreczeni illetőségű kezdő iparosok. Kérvényükhöz mellékeljék az illetőségi bizonyítványt, az iparengedélyt és a megvásárlandó szerszám számláját, továbbá ajánlólevelet az ipar és kereskedelmi kamarától.

A 300 koronás segélyért folyamodók, kik iparilag kívánják magukat tovább képezni, kérvényükhöz csatolják születési és illetőségi bizonyítványukat az iparos tanonciskola végzéséről szóló okmányt és jelezzék hol óhajtják tanulmányaikat folytatni?

A pályázati kérvények f. év augusztus hó 15. napján, déli 12 óráig a polgármesteri hivatalban, míg a rajzok, festmények az I. emelet 23. sz. hivatalos helyiségben adandók be.

Debreczen, 1920. július 19.

Városi Tanács.

Forgács és karó árverés!

Epreskerti faraktárban 26. án (hétfőn) délután 4 órakor forgács és vastag tölgyfa-karó nyilvános árverésen eladatik.

Erdőhivatal.

Eladó két hatalmas darab szőlő egymással éppen szemben 2 magyar holdnál nagyobb kiterjedésű termő szőlő és gyümölcsös!

A SESTA KERTBEN! Terméssel együtt rögtön átvehető!

Kitűnő karban, lugasokkal ellátva és felkarozva. VALÓSÁGOS PARADICSOM! — A „SALVATOR” villamos megállóhoz 2 perc. — A Péterfiai Tanítói Árvaházi villamos megállóhoz 15—20 perces séta.

SESTAKERT POROSZLAY-UT 74. és 77. SZÁM
egymással szemben. Ára úgy ahogy áll, terméssel együtt, rögtön átve

550 ezer korona.

E több mint két magyar holdas, gyönyörű természetben levő szőlőtelep vincellére a 74. számú szőlőben lakik, aki mindent felmutogat az érdeklődőknek.

Ezen szőlőtelep felett is a Nagy Lajos Országos Adásveteli Vállalat rendelkezik, egyedül csak ott köthető meg a vétel, ott teendő le a foglaló.

Iroda: Veres-utca 9. szám.

Hivatalos órák állandóan egész nap.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Bélyegzőgyár és véső-
intézet
PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Koros Sándor
Térliszabó üzletében Piac-u. 66.
Saját készített elegáns férfi
öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.
Művészi, Belső-utca.

Naptártömb

KISS FERENCZ női szabó
Piac-u. 56.

Izléses munkát jutányos áron készít. Szakszerű szabászat. Tisztítást is elfogad volt Mohár-cég szabásza.

**Katonai egyenruhák
Polgári öltönyök**

mérték után vagy készen fordítások
átalakítások legolcsóbban és csinosan
készülnek

PISKOLTY PÉTER

polgári és katonai szabó üzletében,
KOSSUTH-UTCA 58. SZÁM.

Árverési hirdetmény

A m. kir. szombathelyi tüzérsztyál tulajdonát képező 10 éves szeplős, szürke színű 161 cm magas herélt hámos ló f. hó 26-án, délután 2 órai kezdettel a Vilmos laktanyában (Csapó-utca végén) a főépület mögötti téren nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatik.

**Szombathelyi tüzérsztyál
gazdasági hivatala.**

**Kovács és Kazánszenet, Akác-
műfat, Romancementet, Tüzi-
fát vagon-tételben és méter-
mázsánsként azonnali szállítá-
ásra ajánlok**

Polyánszky Orest tüzifa és szén-
kereskedő
Szoboszlai-ut 1. sz. Miklós-utca végén.
Vidéki rendelést is eszközölk.

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA
TEMETKEZÉSI VÁLLALATA, KOSSUTH-UTCA 2. SZÁM.

Alapított: 1865. évben.

Temetéseket a legolcsóbban eszközöl a leg-
egyszerűbbtől a legdíszesebb kiítelig.
TELEF: Homokkert, Mid-utca 8. szám.

KÖZGAZDASÁG

A HAJDUFÖLD VASÁRNAPI
MELLÉKLETE
ROVATVEZETŐ
BIRÓ PÁL

A nagybeteg Európa

Kicsinyek és nagyok, szegények és gazdagok, boldog győzők és szerencsétlen legyőzöttek, mindannyian egyaránt keservesen érezzük és nyögjük azt a súlyos betegséget, amelyel világrészünk, a jó öreg Európa ezidőszereint küzdeni kénytelen. Napról-napra bizalommal várjuk szomorú sorsunk jobbrafordulását, egyelőre azonban, úgy látszik, hiába. A szegény beteg állapota csak nem akar megjavulni.

Csodálkozással kell kérdeznünk, vajjon mi tehetné világrészünket ilyen halálos beteggé. Vajjon mi okozhatja azt, hogy dacára annak, hogy a nagy háború már de facto két év óta be van fejezve, a normális élet visszatérni sehol sem tud. Igazán dolgozni senki sem képes, de nem is akar, hanem a legtöbb nép azon töri a fejét, hogyan tudná a jólétéhez, megélhetéséhez hiányzó javakat munka helyett más népektől nyílt, illetőleg diplomáciai vagy gazdasági mezbe öltöztetett rablással megszerezni.

Nem mondhatjuk azt sem, hogy mindenek oka a háború hosszúsága és a népek morális és gazdasági erejének a túlfeszítése volna. Ezzel ugyanis csak a háború gazdasági pusztításait tudjuk megmagyarázni, de nem nyerünk feleletet arra a kérdésre, miért nem akarnak és tudnak az emberek még most, a háború elmúltával sem komolyan dolgozni. Hiszen köztudomású, hogy nagy háborúk után az élet és fejlődésképes népek állami, politikai, szociális és gazdasági életét, minden időben és minden téren, óriási fellendülés és munkakedv jellemezte.

Másutt kell tehát Európa jelenlegi sajnálatos helyzetének okait keresnünk. Ennek az oka pedig már nem a háború, hanem az a szerencsétlen béke, amelyet a győztes államok Európára reá akarnak kényszeríteni. Azzal a kérdéssel kívánunk tehát röviden foglalkozni, hogy a világgazdaság szempontjából miért és mennyiben rossz a párisi béketakolmány és mi okból kell annak szükségképpen egész Európa gazdasági életének elzúllására vezetni. Azokat az adatokat, amelyeket a fenti kérdés megvilágítására előadunk, John Maynard Veynes „A béke gazdasági következményei” c. művéből merítjük. A mű szerzője a párisi békekonferencián a brit államkincstárt képviselte. Művében bámulatos őszinteséggel, de még nagyobb készséggel mondja el azokat a rettenetes következményeket, amelyekkel a béke Európára nézve jární fog, ha csak a világ urai idejében észre nem térnek. Nála először szólal meg a győztes államok mesterségesen elfojtott lelkiismerete. Mi, akik a világ szellemi kincseitől már a háború kezdete óta el vagyunk zárva, csak ösztönszerűleg érezzük, de pozitív értesülések hiányában nem merhetük kimondani azokat az igazságokat, amiket Veynes tár elénk.

Óriási ünnepélyességek és szinte a neveltségességig menő pózolások között nyíltak meg a versaillesi béketárgyalások és az egész művelt világ joggal remélhette, hogy jövő sorsáról hivatott államférfiak fognak ott dönteni. Az a keserves huzavona, amelyet a „békeszerződés” létrejött, mindennél világosabb bizonyosságot adta annak, hogy a konferencia vezetői bizony nem azok voltak, akiknek őket a világ képzelte. Veynes ugyanilyen értelemben jellemzi a „négyek” tanácsának tagjait: Wilson, Lloyd George-ot Clemenceau-t és Orlando-t. Szerinte eszméi csak az égg tigrisnek voltak, aki nagyon jól tudta, mennyit érnek kollégái. Wilson és Lloyd George egyáltalán nem vettek maguknak a fáradtságot, hogy az összes kérdéseket áttanulmányozzák és ahol amerikai és angol érdekek nem forogtak szóban, kritikájuk erőltlen volt és nem egy oly határozatot fogadtak el, melyet még a franciák sem gondoltak komolyan. Wilson Veynes így jellemzi: „Nem voltak tervei, nem volt semmi-féle alkotó eszméje, amellyel élére hívta volna a parancsolatokat, amelyeket a Fehérház magasságáról dörgött a világra; fogalma sem volt róla, hogyan lehetne őket Európa jelenlegi

helyzetére alkalmazni. Nem volt egyetlen részletjavaslata sem, és egészen hibásan volt informálva az európai helyzetről. Észjárása betegesen lassu volt, nem volt képes hirtelen felfogni, amit a többiek mondtak, nem tudott gyorsan alkalmazkodni az új helyzetekhez. Ennélfogva veresége biztos volt ravasz európai kollégáival szemben. Sem neki, sem pedig kollégáinak egyetemes, az általános emberiről alkotott koncepciói egyáltalán nem voltak. A tárgyalások közepette teljesen elmerültek a részletkérdések óriási tömegében. A békeszerződés hibáinak oka tehát Veynes szerint is elsősorban az, hogy a „négyek” tanácsa semmiképpen sem állott a helyzet magaslatán.

Rendkívül érdekesek Veynesnek azok a fejtegetései, amelyekkel bebizonyítja, hogy a békekonferencia miként vált árulóvá a wilsoni elveknek, amelyek alapján a németek fegyverletétele történt. Tény az, hogy Wilson azzal az eltökélt szándékkal szállt hajóra, hogy 14 pontjának és „Izenetének” becsületesen érvényt is fog szerezni. Európai kollégái azonban, látva a németeknek teljes forradalmi összeomlását, akkorra megbántak már, hogy ezen elveket fogadták el a tárgyalások alapjául és a wilsoni béke helyett a Clemenceau féle karthagoi béke megvalósítását tűzték ki céljukul. A béketárgyalás nem volt egyéb, mint a két irányzat elkeseredett harca. Az eredmény a wilsoni béke teljes bukása és Clemenceau álláspontjának győzelme volt. Wilsonnal elhitették kollégái, hogy a békekonferencia határozatai nem ellenkeznek a 14 pont álláspontjával.

Az alapelv, amelyből a békeszerződés kiindul, tehát nem az, hogy az ellenséges nemzeteket őszintén és igazán ki kell békíteni, hanem az, hogy, akik a háború folyamán a szövetséges és társult hatalmakkal szemben állottak, mindazokat úgy politikailag, mint gazdaságilag teljesen meg kell semmisíteni. A német revansiót való őrlit félelem volt az, ami a francia államférfiakat ennek a szerencsétlen gondolatnak a kierősakolására vezette. A békeszerződés látszólag a wilsoni elvek alapján áll; a valóságban mi sem áll tőle távolabb, mint éppen ezek az elvek. A békeszerződés ugyanis semmi olyan intézkedést nem tartalmaz, amely Európa gazdasági felépítéséről gondoskodna; semmit, ami alkalmas volna arra, hogy a legyőzött központi hatalmakat jó szomszédokká változtassa, vagy ami Európa államait megszilárdíthatná. Még azt sem mozdítja elő ez a békeszerződés, hogy maguk a szövetségesek egy más között gazdasági szolidaritásra tömörüljenek és nem jutottak Párisban olyan megállapodásra sem, amely Franciaország és Olaszország zúllott pénzügyi helyzetét orvosolhatná.

Európának a békeszerződés által létrehozott mai szomorú gazdasági helyzetét Veynes a következőkben foglalja össze. Európa a legstürbebb népesség tömege, amelyet a világtörténelem valaha ismert. Ez a népesség viszonylagosan magas színvonalu életmódhoz szokott, egyes néprétegek éppen most még inkább ez életmód javulását várják. Európa nem tudja letfenntartását egy kényes és roppant bonyolult gazdasági szervezet segítségével biztosítani. Ennek pillérei: a szén, vas, fuvarozás és a megszakítás nélküli folytonosság amaz élelmi és nyersanyag pótlásában, melyet más földrészekről kell behozni. Ezt a bonyolult és rendkívül érzékeny szervezetet már a hosszadalmas háború is igen erősen megviselte. A békekötésnél mindenekelőtt arra kellett volna törekedni, hogy e szervezet a lehető legrövidebb idő alatt meggyógyuljon. A békekonferencia ehelyett ért a szervezetet teljesen felbomlasztó és ily módon Európa népességének nagyrésztét megfosztotta létfenntartási eszközeitől. Ez annál nagyobb baj, mert szó sem lehet arról, hogy a létfenntartási eszközeitől megfosztott néptelesleg az Óceánon túlra vándorolhasson. Ezért az a veszedlem fenyeget bennünket, hogy Európa népeinél az életmód szín-

vonala rövidesen oly pontra száll alá, mely egyeseknél már a valódi éhenhalással egyenlő. Az elsorvadás egyeseknél elrompultságot és tanácstalan kétségbeesést idéz elő, másokat a hisztéria ideges kapkodásaiba és a vad kétségbeesésbe hajl. Ez utóbbiak nyomorukban könnyen felforgathatják a rend maradványait, sőt kétségbeesett kísérleteikkel elsüllyeszthetik magát a civilizációt. Ez az a veszedelem, amelyet a szerencsétlen békeszerződés felidézett és amely ellen minden eszközzel küzdenünk kell.

Európa mai sajnálatos gazdasági helyzete főleg három okra vezethető vissza: először az abszolút hanyatlás, mely Európa belső produktivitásában a jelentőleg beállott; másodsor az érucseré és fuvarozás ama berendezéseinek teljes lerongyolódása, melyek segítségével a termékeket oda lehetne ejuttatni, ahol azokra a legnagyobb szükség van és harmadszor Európa képtelensége arra, hogy hiányzó szükségleti cikkeit a szokott módon az Óceánon túlról szerezze be.

1919 júliusában az európai munkaközvetítő irodák összesített kimutatása 15 millió olyan családot tüntetett fel, amely egy vagy más formában munkanélküli segélyben részesült, amelyet főként a papírpénz állandó inflációja útján fedeztek.

Ugyancsak Hoover számításai szerint Európa mai lakossága legalább tízmillióval nagyobb annál, mint amennyit behozatal nélkül táplálni lehetne. A nélkülözések és a rossz táplálkozás folyamánaképpen beteges, vértelen nemzedék nő fel Európa legnagyobb részében, fejletlen izomzattal és fejletlen agyvelővel. Nem szorul tehát bővebb bizonyításra, hogy ha Európát a civilizáció teljes pusztításától meg akarjuk menteni, az emberiségnek sürgősen és energikusan cselekednie kell.

Az első és legfontosabb teendő az volna, hogy mindenekelőtt távoznok kellene helyükről azoknak az államférfiaknak, akik e szerencsétlen békeszerződés kierősakolásával az emberiséget ilyen nyomorba döntötték. A fejlődés hamarosan önmagától be fog következni, ha a győztes államok népei látni fogják, hogy azok a jantasztikus összegek, amelyeket ma még államférfiak hazudozásai folytán, a békeszerződés alapján, a legyőzött népektől remélnek, kincstárakba soha be nem folynak. Elsősorban Páris légköréből kell menekülnünk.

Veynes Európa megmentésére a következő intézkedéseket javasolja: a békeszerződés revíziója; a szövetségesek egymásközötti adósságainak rendezése; nemzetközi kölcsön és a valuta reformja; Közép-Európa és Oroszország viszonyának ésszerű rendezése.

A békeszerződés revízióját két szempontból tartja kívánatosnak. Mindenekelőtt rendezni kell a békeszerződés által létrehozott területi lehetetlenségeket, amelyek elsősorban okai Európá mai szerencsétlen gazdasági helyzetének. — Másik fontos feladat a gazdasági lehetetlenségek megszüntetése volna, a wilsoni tizenhárom pont alapját képező jótételi elvekhez való visszatérés által. Ezzel egyszersmind önmagától feleslegessé válnék a békeszerződés egyik mai torzítottja: a jótételi bizottság. A szövetségközi tartozások rendezését Veynes úgy képzei, hogy a szövetséges államok ezeket a háború folytán keletkezett tartozásaikat egymásnak kölcsönösen engedjék el, minthogy így nincsen remény e tartozások törlesztésére. Ez röviden azt jelentené, hogy Amerika 2000 millió font követeléséről Európa megmentése érdekében lemondana.

A nemzetközi kölcsönt szintén Amerikának kellene a lerongyolódott Európa felsegítésére adnia, amit minden nép elsősorban valutája rendezésére fordítana.

Nem egészen világosak Veynesnek Középeurópa és Oroszország viszonyának rendezésére vonatkozó fejtegetései. Határozatlan kéri hoztatja azonban Franciaországnak a német spartakuszokkal való kacérkodásait, valamint világosan utal arra, hogy az orosz bojkott eszméjét a legnagyobb örültséggel, amellyel Európa önmagát itélné éhenhalásra. A sorok közül azt olvashatjuk ki, hogy Veynes az orosz bolsevizmus letörését csak a megerősödött Németországtól várja.

Márfy Ede.

HIREK

Gáspár

doktor felmentette a debreceni törvényszék, mert orvosi esküjére hivatkozva sikerült a törvény holt betűivel takaroznia. Felmentette, mert a paragrafusok így parancsolták neki... Ilyképen Gáspár dr kibujt a vád és következményei alól, de nem bujlik ki a saját lelkiismeretének szigorú bírálatától. Ez pedig azt sugja Gáspár doktornak, hogy igenis magába kell szállnia és reparálnia kell mulasztásait. Mert mulasztást követelt el, nagy végzetes mulasztást, amikor nem számolt azzal, hogy neki csak hivatását kellett volna teljesítenie, de nem politizálnia és nem példát adnia mások számára. Szálljon magába és vigyázzon a cselekedeteire, mert a társadalom még nem zárta le az ő aktáit, s nem is fogja addig, míg saját szemével nem látja a megtérést...

— **Helyettesítések.** A főispán a megüresedett I. osztályú adóügyi állásra **Lengyel Ferencet**, a II. osztályú adóügyi állásra pedig a polgármester **Gál József** napidíjast helyettesítette, míg **Varga József** napidíjast állandósította.

— **Az átlagtermés igen gyöngé.** Hajdúvármegye és Debrecen területén a megejtett cséplési próba nagyon kedvezőtlenül ütött ki. Ugy a buza, mint a rozs hozama silány, *holdankint még a négy métermázsát sem éri el.* Ha gazdáink visszaakarják állítani a háboru előtti vetésforgót, akkor a megye területéről egyetlen buzaszem sem lehet elszállítani.

— **Köszeg a vámospércsi tűzkárosultak felségítésére** 500 koronát küldött Hajdú vármegye alispánjához. Az adomány jelentőségét emeli az a körülmény, hogy a kis Köszeg rendezett tanácsú város lakosainak többsége *német*, de a szíve igazán magyar. Köszeg a múlt században vette fel végleg a magyar nevet. (Valamikor Günsnek hívták.) Köszeg most Alpenland (Ausztria) akarja elragadni tőlünk! Ez az adománya is néma tiltakozás az elszakítás ellen. Köszeg velünk érez és magyar akar maradni. A lakosságnak 90 százaléka magyarnak vallotta magát, még olyan öreg némelek is, akik alig tudnak néhány szót magyarul! E helyt említjük meg, hogy **Arnóczky József** anyakönyvvezető nem az anyakönyvi díjakból adott 70 koronát a vámospércsi tűzkárosultaknak, hanem az összeg úgy gyűlt össze, hogy a felek adták jótékony célra az apró összegeket az anyakönyvi kivonatok kiadása alkalmával, mikor az anyakönyvvezető nem indott visszaadni.

— **Székelyst a Vigszínházban.** A „Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete” által július hó 31-én a Vigszínházban rendezendő műsoros estélyre jegyelővétele az Országos Menekültügyi Hivatal debreceni ki- rendeltségénél (Simonffy-u. 1. c. 1. em.) délelőtt 11—1-ig.

— **Hajdúvármegye a hadifoglyokért.** Szibériában sanyalódó hadifoglyaink hazaszállítási költségeire Hajdú vármegyéből 24.210 korona gyűlt össze, melyet az alispán a Közgazdasági Bank és Váltóüzlet útján a honvédelmi miniszteriumnak utalt át. Szégyenletesen gyöngé eredmény!

— **A Szent Erzsébet egyesület folyó évi július 26-án délután 5 órakor** a gymnasium tanácstermében közgyűlést tart. Hosszas pihenés után erősen a munkához akar látni. Kérjük a tagokat, jelenjenek meg minél nagyobb számban. — *A titkár.*

— **Tanulmányozzák a falut.** A kisgazda-miniszter leiratban kéri a törvényhatóságokat, hogy dr **Steinacker Ferenc** miniszteri tanácsos, egyetemi tanárt, aki a falu belső életét fogja tanulmányozni, a legmesszebbmenő támogatásban részesítsék.

— **Eljegyzés.** Özv. Rónaszéki Trux Béláné leányát Margitkát Miskolcra eljegyezte Balla Lajos orvostanhallgató.

— **A máriapócsi férfizarándoklat** a közbejött elháríthatatlan akadályok miatt jobb időkre halasztatott el. Rendezőség.

— **Felhívás.** Felhivatnak a világháboru- ban hősi halált halt egyének hozzátartozói, akik f. hó 12—20-áig Debrecen város katonai és illetőségi ügyosztályánál nem jelentkeztek, hogy az elesettek vagy eltűntek életrajzi adatainak és az elhalálozás vagy eltűnés általuk ismert körülményeinek nyilvántartásba vétele végett az erre vonatkozó okmányok elhozatala mellett a Debrecen sz. kir. város tanácsa nem ténylegéseket nyilvántartó hivatalában Egyház- tér 7 szám alatt jelentkezzenek. Jelentkezések kezdete f. hó 26-tól naponta délelőtt 8-tól dé- után 2 óráig.

— **Közalkalmazottak Beszerzési Csoportja** értesíti azon tagjait és a testületet, kik be- főzési cukorra előjegyeztek, hogy a cukor ki- osztását 26-án hétfőn megkezdjük. A tagsági jegyek felmutatandók. A július havi kedvez- ményes ületmények az új „Ideiglenes igazol- ványok” kiállítását után, — az annak idején meghirdetendő időpontban osztatnak ki.

— **Felhívás az egyesületekhez.** A polgár- mester felhívja a törvényhatóság területén tör- vényesen működő összes egyesületeket és fiók- egyesületeket, hogy belügyminiszterileg jóvá- hagyott alapszabályaikat valamint vezetőségük névsorát a törvényes következmények terhe alatt hivatalánál július 25-ől számított 8 napon belül mutassák be, valamint az egyesület jelenlegi helyiségét ugyanott jelentsék be.

— **Ki lesz a Kálvineum igazgatója?** A hajdúbüszörményi Kálvineum igazgatói állásra **Kiss Ferenc** debreceni egyetemi tanárnk nem- zetgyűlési képviselővé történt választásával meg fog üresedni. Az állásért nagy a versen- gés, mert mellékjövedelemnek kiűnő és el lehet látni Debrecenből is, mint ahogy **Kiss Ferenc** is ellátta. Természetesen az állásra csak **Baltazár** püspök hívei pályázhatnak a siker reményével, lévén a Kálvineum az ő birodalma. Az állás elnyeréséért már megindult a moz- gózkodás. A mi meggyőződésünk szerint az volna a leghelyesebb, hogy az állást ne mel- lékesnek tekintsék, hanem olyan emberrel töltsék be, aki minden idejét rászentelheti. Sok menekült ref. tanár van, akinek hajlékot kel- lene adni és most egynek legalább lehetne juttatni.

— **Tejközponthoz felhívja** mindazon fogyasztóit kik a tejes üvegekért kauciót tettek és még a tejes üvegeket nem hozták vissza, hogy folyó hó 30-ig visszahozhatják és a kauciót vissza kapják. Tovább igényt azonban nem tarthatnak, mivel folyó évi július hó 31-én a Tejközponthoz feloszlik. Tejközponthoz vezetője.

— **Munkások táncmulatsága.** A debreceni munkásság vigalmi bizottsága abból az alka- lomból, hogy Othonokat ismét megnyithatták, táncmulatságot rendez, melyre falragaszokon hívják meg a tánckedvelő ifjúságot. A falra- gasz szövege a következő: A debreceni szer- vezett munkások vigalmi bizottsága 1920 aug. 1-én, vasárnap este 8 órai kezdettel 12 óráig tartó táncmulatságot rendez a Margit-fürdő (Munkás-Othon) ujonnan átalakított, fényesen kivilágított dísztermében. Lesz szépségverseny, konfeti és szerpentin-csata. Belépti-díj vigalmi adóval együtt 14 korona.

— **Nyukosz közlömény.** 1. Minden tevédes elkerülése végett értesítettnek a fiók tagjai, hogy a megmunkáltatásra kiosztott fonal az amerikai misszió tulajdonjogának fenntartása mellett adatott ki. Az elkészített tárgyak a fiók vezetőségének beszolgáltatandók. (az elkészítő nevével ellátva) Kiállítás után a Misszió veze- tősége fogja a tárgyakat belátása szerint el- osztani. Megjegyezzük, hogy az adományozás jogát kizárólag a Misszió tartotta fenn magá- nak, tehát ezen jog mást meg nem illet. 2. Berettyóújfaluban a nagyözsde előreláthatólag egy nyugdíjas tisztnek, vagy özvegynek, első- sorban hadiözvegynek lesz megnyerhető. Át- vételhez tőkére van szükség, mely társulás útján, vagy más módon könnyen megszerez- hető. Pályázók kérvényeiket a Nyukosz fiókja útján adják be azonnal. Az elnökség.

— **Varga János és Társa** bronzműves, villany- és gázszerelő, vízvezetési, csatornázási iparosok. Battyány-u. 26. sz.

KIS HIREK

Miskolcon maga gazdálkodik a város egy 900 holdas tagbirtokán; a bő termést, aminek cseplését most kezdtek meg, a közélet- mezés céljára fordítják.

Állami monopolum a gabonakeres- kedelem Franciaországban. Ugy bevitt, mint ott termelt gabonát csak az állam vásárolhat és oszthat szét.

Jellemző a magyarosított nevű zsidókra, hogy Kalmár Henrik a bűnpöre tárgyalásán azt kérte, hogy vallomását németül tehesse meg. S ez „magyar” népbizros volt!

Vakard még a szociálista-agitátort, akár magyar, akár orosz, német, cseh vagy oláh, s mindjárt elöbuvik a — zsidó. Legujabban a csehországi szociálisták követelik az egyetemről a keresztyén hittudomány kiűzését, vagy azt, hogy a zsidók részére is állítsanak fel theo- lógiát.

Már a vörös oroszok is kezdik meg- elégelni a zsidók uralmát. Helyenkint, mint egutóbb Jekaterinoszláv vidékén, parázs pog- rommokat rendeznek köztük.

Gyermekülő-telepet létesít a cse- csemővédő egyesület. A szükséges pénzalap javára itt Debreczenben, augusztus 8-án és 9-én nagy ünnepek lesznek, amikor gr. Apponyi Albert is megígérte személyes rész- vételét.

A külföldi „magyar” egyesületek majd- nem mindenütt zsidó-kézben vannak. A „zü- richi magyar egyesület” most arra kérte a svájci kormányt, hogy tiltsa ki a magyar nem- zeti irányu lapokat, mert azok antiszemita írá- sok. Az átírási célzatu kérelmet természet- esen elutasították.

Nagyarányu verekedés volt az osztrák nemzetgyűlésen. Egy képviselőt hasbaruhtak, a pad alá szorították és leköpdösték.

— **Fogyasztási jegyek elszámolása.** A Köz- ellátási hivatal felszólítja a kereskedőket, hogy a rendkívüli fogyasztási jegyek 1—7 sz. szel- vényivel, miután azok érvényessége a mai nappal megszűnt, az elszámolási oszálvánál haladéktalanul, de legkésőbb folyó hó 28-ig számoljanak el. Ugyanekkor jelentsek be írás- ban a Közellátási hivatalnál pontos felvétel alapján cukor és só készletüket.

— **Rendőri hírek. Tolvaj beteg:** Gégény Józsefné Finter Berta közokrházi ápoló, a na- pokban a közokrház női belgyógyászati osz- tályról néhány lepedővel megszökött. A rend- őrség körözi a tolvaj beteget, ki ellen a kir. ügyészségen lopás és csaiás miatt eljárás van folyamatban. — **Fehérnemű tolvaj:** Révész Li- pót Piac-utcai fodrász feljelentést tett a rend- őrségen, hogy ismeretlen tettesek sok fehér- nemi loptak üzletéből. A rendőrség a tettesek nyomában van. — **Megszökött beteg:** R. E. 17 éves Kalóz (Fejér m.) községi illetőségű és lakos, közokrházi ápoló a napokban a kórház- ból eltávozott, — távozásakor nála volt egy kórházi ing, — azóia nyoma veszett. A rend- őrség körözi. **Tolvaj cseléd:** Róth Mórné Piac- utcai lakost cselédje Horváth Mária 1200 ko- rona erejéig meglopta. A rendőrség letartózt- atta a tolvaj cselédet és megindította ellene az eljárást. — **A Stefánia tolvaja:** Lakatos Gyula Miskolc-utcai lakos a Lakosnivalat és a Stefá- nia csecsemővédő egyesület kárára több lopást követelt el. A loptak holmikat értékesítette. Az eljárás folyamatban van.

— **Terjed a rüh.** A városban igen kelle- metlen bőrbetegség kezd terjedni: a rüh. Ed- dig csak a kellemetlen idegenek fajtája közt jelentkezett, mint faji betegség, most azonban keresztyének is megkapták és pedig az a gyanu, hogy egyik közös fürdőben kapták, amelynek álló vize különben sem lenne alkal- mas fürdőnek. Felhívjuk a dologra a közegész- ségügyi hatóság figyelmét!

— **Angol királynő kerthelyiségében** ma, vasárnap este fél 9 órai kezdettel haziezedünk katonazenekara nagy hangversenyt tart. Az elsőrendű, nemes zene barátainak figyelmét szívesen hívjuk fel e felelte élvezetes koncertre. A nagy érdeklődésre való tekintettel asztalok biztosítása ajánlatos. Belépti díj 5 K.

Pezsgős üveget vesz a Török pezsgőgyár.